

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל

להסכם בין סגל יציקות בע"מ לבין מטר יציקות בע"מ ולבין קיבוץ גבעת

ברנר

1. פתח דבר

ביום 24 בינואר 2002 הונחה בפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים"), להסכם בין סגל יציקות בע"מ (להלן: "סגל יציקות") לבין מטר יציקות בע"מ (להלן: "מטר יציקות") ולבין קיבוץ גבעת ברנר (להלן: "גבעת ברנר") בדבר מכירת מטר יציקות בשלמותה לסגל יציקות. הסכם המכירה כולל תניית אי-תחרות, עליה נסבה בקשת הפטור שלפנינו.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי הכבילות אינן מגבילות את התחרות בחלק ניכר של השוק המושפע מן ההסדר, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. הצדדים

מטר יציקות היא חברה פרטית העוסקת במחקר, פיתוח, יצור, מכירה ושיווק יציקות גרביטציה מאלומיניום ומגנזיום ומכונות ליציקת אלומיניום ומגנזיום. החברה פועלת בתעשיית הרכב ועיקר תוצרתה מכונות ליצוא. על פי מידע שמסרו לידי הצדדים מוערך נתח השוק של מטר יציקות בכ- 5% משוק יציקות האלומיניום והמגנזיום.

קיבוץ גבעת ברנר מחזיק בכ- 97% מהון המניות של מטר יציקות.¹

סגל יציקות היא חברה פרטית העוסקת בתחום מחזור האלומיניום ויציקות בולי אלומיניום המשמשים כחומר גלם בתעשיית האלומיניום. על פי מידע שמסרו לידי הצדדים, נתח השוק של סגל יציקות מוערך בכ- 30% משוק מחזור האלומיניום ומכירת חומרי הגלם לתעשיית האלומיניום.

3. ההסכם והכבילות

בעסקה שלפנינו נמכרים עסקי חברת מטר יציקות בשלמותם לסגל יציקות, והחברה מתרוקנת למעשה, מתוכן. בעסקה נכללה מכירת כל הציוד והמתקנים בבעלות מטר יציקות, זכויות הקניין הרוחני של החברה, זכויות שימוש בסימני המסחר של החברה – וכל הידע הקיים בידי מטר

---

¹ שאר מניות החברה מוחזקות על ידי מר אליעזר יפה.

יציקות בקשר עם ביצוע יציקות אלומיניום ומגנזיום.² העסקה היא למעשה מיזוג אנכי בין החברות, על פיו שחקן בשוק התשומות – מיחזור חומרי גלם ליציקות אלומיניום ואספקתם – רוכש מפעל ליציקות אלומיניום.

במסגרת ההסכם התחייבו מטר יציקות וגבעת ברנר, כי הן וכל תאגיד או גוף קשורים אליהם (בתמצית, על פי החוזה – כל גוף בו יחזיקו למעלה מ- 50% מאמצעי השליטה),³ לא יתחרו בסגל יציקות בתחום הפעילות הנמכר, לתקופה של שלוש שנים מהמועד הקובע.⁴

4. השפעת ההסכם על התחרות:

על פי נתונים שהניחו בפני הצדדים, עסקת המיזוג בין מטר יציקות לבין סגל יציקות איננה נופלת לגדרו של סעיף 17 לחוק ההגבלים העסקיים ולכן אינה מצריכה כעסקת מיזוג, את הסכמת הממונה. עניינה של החלטה זו אפוא, תניית אי תחרות בלבד.

למעלה מן הצורך אציין כי על פי מידע שנמסר על ידי הצדדים, שהגישו לכתחילה הודעת מיזוג, בשוק אספקת התשומות מתקיים יבוא חופשי, המתבצע בפועל על ידי רב בתי היציקות הקיימים. עוד מסרו הצדדים, כי אף בשוק ההמשך – שוק יציקות האלומיניום והמגנזיום – קיימת תחרות מצד בתי יציקות נוספים. מטר יציקות היא בית היציקות היחיד בארץ העוסקת ביציקות גרביטציה,⁵ אולם מנתונים שמסרו לידי הצדדים, בתחום זה קיים יבוא חופשי.

בעסקה שלפנינו נמכר עסקה של מטר יציקות בשלמותו לסגל יציקות ובכללו שמה המסחרי ומוניטין החברה. לו היתה אך מטר יציקות מתחייבת באי - תחרות, הרי שהיה חל הפטור הסטטוטורי המצוי בסעיף 3(8) לחוק ההגבלים העסקיים.⁶ ואולם, כבר נקבע בעבר כי את סעיף 3(8) לחוק יש לפרש בצמצום.⁷ לפיכך, אין הוא חל באופן גורף על כל אדם הקשור למוכר העסק, ובכל מקרה ומקרה יידרש המבקש להראות כי הוא מהווה ישות מהותית אחת עם מוכר העסק, על מנת להיכנס לגדר תחולת הסעיף.

² למעט ידע שמטר יציקות התחייבה בפני צד ג' שלא להעבירו.

³ ובאופן מלא, בהסכם: "כל תאגיד או גוף, בו יש למי מהם שליטה, לאמור מחזיקים במישרין או בעקיפין במניות בשיעור העולה על 50% מהון המניות המוצא של אותו תאגיד, או שיש להם זכויות לניהול ולהכרעה בו, או שהם רשאים למנות יותר ממחצית חברי מועצת המנהלים של אותו תאגיד."

⁴ "המועד הקובע" – 60 יום מיום חתימת ההסכם על ידי מטר או 7 ימים לאחר השגת כל האישורים כהגדרתם בהסכם לפי המוקדם.

⁵ תחום יציקות האלומיניום נחלק לשלושה תתי שווקים: יציקות חול, יציקות לחץ ויציקות גרביטציה (המכונה: "קוקילה").

⁶ שזו לשונו: "התחייבות של מוכר עסק, בשלמותו, כלפי רוכש העסק שלא לעסוק באותו סוג עסק, כשהתחייבות אינה בניגוד לנוהגים סבירים ומקובלים".

⁷ פטור מאישור בית הדין להסדר כובל: עסקאות אלסינט בע"מ – Picker International Inc. ואלסינט בע"מ

GE Medical Systems ; 1999 הגבלים עסקיים 3001950. וכן מתן פטור מאישור הסדר כובל- הסכם בין GE Medical Systems, אלסינט בע"מ, אלג'מס בע"מ ; הגבלים עסקיים, 3011910.

לא הובאו בפניי די ראיות על מנת לקבוע אם מטר יציקות מהווה ישות מהותית אחת עם כל אלו המחוייבים בתניית אי התחרות. ואולם, איני נדרש להכריע בכך, שכן ממילא מצאתי כי התנייה, אף בלבושה הרחב, ראויה לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים: מהמידע שהובא בפניי עולה כי אין בתנייה כדי לאיין למעשה תחרות בכוח או בפועל בין החברות: עיסוקיו של גבעת ברנר על כל החברות הקשורות בו, אינו נוגע כלל לתחום העיסוק הנמכר.⁸ לא הובאו בפני כל ראיות לפיהן מתכוונות החברות להיכנס שוב לתחום זה (ההפך הוא הנכון – העסקה מצביעה דווקא על רצון שלא לעסוק בתחומים אלה).

יתרה מכך – התחייבויותיהן של חברת – אם של מוכר עסק ושל חברות בהן הוא שולט שלא להתחרות לתקופה סבירה, במי שלו מכרו ציוד וזכויות קניין רוחני בתחום הנמכר, היא כבילה ללווית, שבלעדיה במקרים רבים, לא תיכון כלל עסקה.

אף משך התניה אינו מקים חשש משמעותי לפגיעה בתחרות, וזאת בהתחשב במהות ההסכם הכולל העברת ידע ופטנט.⁹

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש.

תוקפו של פטור זה שלוש שנים מהיום.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

דרור שטרם

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ד' בסיוון תשס"ב

15 במאי 2002

⁸ בבעלות קיבוץ גבעת ברנר מפעל ליצור רהיטים, חברה ליצור תוכנות מחשב, משתלה, אגודה שיתופית חקלאית העוסקת בגידולים חקלאיים שונים, ומשחקיית "בית חלומותיי".

⁹ להשוואה ראה את עניין אלסינט Picker, פסקה 6 בעמ' 21 להחלטה.